

CHUYÊN ĐỀ
NHỮNG VẤN ĐỀ MỚI, CỐT LÕI TRONG NGHỊ QUYẾT SỐ 80-NQ/TW
CỦA BỘ CHÍNH TRỊ VỀ PHÁT TRIỂN VĂN HOÁ VIỆT NAM

*(Đồng chí **Trịnh Văn Quyết**, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng,
Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương trình bày)*

***Kính thưa đồng chí Tô Lâm, Tổng Bí thư Ban Chấp hành
Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam.***

***Kính thưa các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ
quốc Việt Nam.***

Thưa toàn thể các đồng chí!

Theo sự phân công của Ban Tổ chức Hội nghị, tôi xin trình bày chuyên đề **“Những vấn đề mới, cốt lõi trong Nghị quyết 80-NQ/TW ngày 07-01-2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam”**.

Chuyên đề được kết cấu gồm 4 nội dung:

1. Vị trí, vai trò, tầm quan trọng của Nghị quyết.
2. Quan điểm và những vấn đề mới trong Nghị quyết.
3. Tầm nhìn mới về mục tiêu và các nhiệm vụ cốt lõi phát triển văn hoá Việt Nam trong kỷ nguyên mới.
4. Yêu cầu cần tập trung trong triển khai thực hiện Nghị quyết.

Trong phần trình bày, tôi xin không nhắc lại những nội dung của Nghị quyết, mà chỉ tập trung làm rõ vị trí, vai trò, tầm quan trọng, những vấn đề mới, cốt lõi trong Nghị quyết trên cơ sở tổng kết thực tiễn, phát triển lý luận về văn hóa và yêu cầu của sự phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

I. VỊ TRÍ, VAI TRÒ, TẦM QUAN TRỌNG CỦA NGHỊ QUYẾT

1. Nghị quyết 80 của Bộ Chính trị “Về phát triển văn hóa Việt Nam” ra đời trong **bối cảnh đặc biệt**. Trước đó, trong năm 2025, Đảng ta đã ban hành 07 nghị quyết mang ý nghĩa đột phá chiến lược trên các lĩnh vực trọng yếu của sự phát triển đất nước. Việc chuẩn bị Nghị quyết này gắn liền với quá trình hoàn thiện dự thảo “Báo cáo chính trị” trình Đại hội Đảng lần thứ 14 - một văn kiện chiến lược tổng thể đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, trong đó có một nội dung rất quan trọng là văn hóa và con người. Như vậy, Nghị quyết 80 về văn hóa thể hiện sự **hài hoà, tương thích, đồng nhịp** với các văn kiện quan trọng nêu trên.

2. Nếu kể từ Đổi mới đến nay, Đảng ta đã có một loạt nghị quyết về văn hóa, tiêu biểu như Nghị quyết 05-NQ/TW năm 1987; Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8) năm 1998, Nghị quyết 33 (khóa 11) năm 2014... Các nghị quyết đã có vai trò, tác dụng to lớn trong định hướng cho sự phát triển của văn hoá nước nhà suốt thời gian qua. Như vậy, Nghị quyết 80 vừa phải tổng kết thực tiễn, **kế thừa và phát triển** cả lý luận và thực tiễn những nghị quyết trước đó; vừa phải **đáp ứng những yêu cầu rất cao và mới** khi đất nước bước vào kỷ nguyên mới với nhu cầu **đột phá** để phát triển nhanh và bền vững đất nước.

3. Hiện nay và những năm sắp tới, thế giới đang trong tiến trình xác lập trật tự mới với những chuyển biến rất nhanh, phức tạp, chưa từng có, nổi bật là **cạnh tranh giữa các nền văn hóa**, trong đó có **cạnh tranh giá trị** và ảnh hưởng của công nghiệp văn hoá... làm thay đổi căn bản các chuẩn mực ứng xử và hệ giá trị. Đó là thách thức mới, gay gắt đặt ra cho sự phát triển văn hóa nước ta.

=> Từ bối cảnh và đặc điểm trên, khi xác định vị trí, vai trò, yêu cầu phát triển mới của văn hóa Việt Nam, ngay trong phần khái quát chung, Nghị quyết đã xác định: “*Yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới đòi hỏi phải có những **chủ trương, quyết sách đột phá mang tính chiến lược**, đồng bộ nhằm khắc phục hạn chế, bất cập, chủ động nắm bắt thời cơ, vượt lên thách thức, thúc đẩy phát triển văn hóa... Khẳng định **vị thế, tầm vóc** nền văn hóa Việt Nam **xứng tầm** một quốc gia phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa, có truyền thống văn hóa, văn hiến lâu đời, đóng góp **xứng đáng vào dòng chảy văn minh nhân loại**”*. Những nội dung rất cô đúc trên không phải là mong ước, lời kêu gọi mà chính là yêu cầu rất mới, rất cao, bao trùm, là **đòi hỏi khách quan của lịch sử** dân tộc đối với văn hóa trong kỷ nguyên mới. Chính từ khát vọng và tầm nhìn chiến lược trên mà Nghị quyết 80 đã xác định quan điểm chỉ đạo, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp phát triển văn hóa từ nay đến năm 2030 và tầm nhìn đến năm 2045.

II. QUAN ĐIỂM VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ MỚI TRONG NGHỊ QUYẾT

Kính thưa toàn thể các đồng chí!

Quan điểm, nội dung trong Nghị quyết 80 chứa đựng **tính kế thừa và sự phát triển** lý luận về văn hóa cũng như xác định mục tiêu và

những nhiệm vụ lớn xây dựng, phát triển văn hóa thông qua sự đánh giá khách quan thành tựu và hạn chế của văn hóa những năm qua. Có thể khẳng định ở một số nội dung sau:

1. Các nghị quyết trước đây đều xác định “*văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội*”. Điều đó đúng khi xác định văn hóa thuộc thượng tầng kiến trúc mà sản phẩm của nó mang giá trị tinh thần đối với con người và xã hội. Song, cả về lý luận mới về văn hóa, thực tiễn đất nước 40 năm qua và thế giới hiện đại đã gợi mở một **nhận thức mới**.

Để có thể phát triển bền vững đất nước, văn hóa không chỉ là “nền tảng tinh thần”, mà phải trở thành **nền tảng vững chắc** của sự phát triển. Nghị quyết 80 có tới 03 lần khẳng định: “Văn hóa, con người là **nền tảng**”, “Phát triển văn hóa phải **thực sự trở thành nền tảng vững chắc**” và từ đó, Nghị quyết chỉ ra yêu cầu: “các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên và nhân dân quán triệt, nhận thức đầy đủ, sâu sắc, toàn diện về **vai trò nền tảng**, sức mạnh nội sinh quan trọng của văn hóa trong phát triển đất nước”. Như vậy, Nghị quyết 80 thể hiện sự kế thừa và phát triển nhận thức về văn hóa. Đó là một quan điểm **sâu, bao quát và mới** về vị trí, vai trò của văn hoá.

Về nội dung này, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định “**Năm điểm lớn** xây dựng nền văn hóa dân tộc”, đó là:

1. *Xây dựng tâm lý*: tinh thần độc lập, tự cường;
2. *Xây dựng luân lý*: biết hy sinh mình, làm lợi cho quần chúng;
3. *Xây dựng xã hội*: mọi sự nghiệp có liên quan đến phúc lợi của nhân dân trong xã hội;
4. *Xây dựng chính trị*: dân quyền;
5. *Xây dựng kinh tế*.

(*Hồ Chí Minh toàn tập, tập 3, trang 458*)

Như vậy, khi xây dựng thành công nền văn hóa dân tộc với “năm điểm lớn” như trên, thì chính văn hóa sẽ là “nền tảng vững chắc” của sự phát triển đất nước cả về tinh thần, tâm lý, luân lý, xã hội, chính trị và kinh tế.

2. Các giá trị văn hóa tạo ra là “nguồn lực nội sinh quan trọng, động lực to lớn” cho sự phát triển và các giá trị đó phải “**thấm sâu**” vào toàn bộ các lĩnh vực của đời sống, góp phần trực tiếp tạo nên **chất lượng cao** đối với các lĩnh vực trong đời sống của con người (*Không phải lấy văn hóa làm đẹp, làm trang trí, mầu mã bề ngoài của chúng!*).

Luận điểm “làm cho văn hóa thấm sâu vào toàn bộ đời sống, vào mọi lĩnh vực sinh hoạt và quan hệ con người” là luận điểm quan trọng xác định phương thức phát triển văn hóa, được khẳng định trong Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8).

Kế thừa trọn vẹn luận điểm trên, Nghị quyết 80 tiếp tục đào sâu hơn, nêu yêu cầu và nhiệm vụ cao hơn, không dừng lại ở các quan hệ xã hội, mà đòi hỏi: “Văn hóa phải thấm sâu **“từ chính trị, kinh tế, xã hội, môi trường tới quốc phòng, an ninh, đối ngoại**, thực sự trở thành **sức mạnh mềm** của quốc gia trong kỷ nguyên mới”. Cụ thể, bao quát và mang tính chiến lược, Nghị quyết còn nhấn mạnh yêu cầu có **tính nguyên tắc**: “Văn hóa phải **thấm sâu** vào mọi **quy hoạch, kế hoạch, đề án, dự án** với tầm nhìn **dài hạn** và **tiêu chuẩn cao**, đảm bảo đồng bộ, tương hỗ với các chính sách, giải pháp đột phá về phát triển kinh tế, giáo dục, khoa học, công nghệ và chuyển đổi số”.

Những năm qua, chúng ta đã có nhiều giải pháp kiên trì để triển khai thực hiện quan điểm “thấm sâu”, song kết quả còn nhiều hạn chế. Những biểu hiện như thiếu văn hóa, dưới văn hóa, thậm chí phản văn hóa, vô văn hóa chưa được ngăn chặn hiệu quả, có khi còn gia tăng đáng lo ngại. Từ thực tiễn đó, nội dung của Nghị quyết là một đòi hỏi cao, một thách thức gay gắt, mang tính thực tiễn sâu sắc cả trước mắt và lâu dài, đòi hỏi sự chỉ đạo và tổ chức thực hiện hết sức kiên trì và sáng tạo.

3. Từ tầm nhìn mới, bao trùm về văn hóa, Nghị quyết 80 lần đầu tiên đã đưa hai phạm trù mới về văn hóa, đó là, **văn hóa là “trụ cột”** và là **“hệ điều tiết”** cho phát triển nhanh và bền vững đất nước. Như vậy, cùng với chính trị, kinh tế, xã hội thì văn hóa trở thành một trong bốn trụ cột của sự phát triển. Có nghĩa là, hai luận điểm “văn hoá là nền tảng” và “văn hoá là trụ cột” của sự phát triển đã khẳng định một **tầm nhìn mới**, vừa kế thừa các quan điểm trước vừa có **tính đột phá** trong nhận thức lý luận về văn hoá thời kỳ phát triển mới của dân tộc. Đã là nền tảng, là trụ cột thì tất yếu phải được xây dựng vững chắc, bền lâu, đúng như Cương lĩnh và văn kiện của Đảng đã khẳng định “nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” phải là một trong tám đặc trưng của chủ nghĩa xã hội.

Thực hiện triệt để tư tưởng trên đòi hỏi chúng ta phải kiên quyết khắc phục khuynh hướng chỉ chú trọng tăng trưởng kinh tế đơn thuần mà coi nhẹ xây dựng văn hoá, xây dựng con người. Khuynh hướng đó

đã xuất hiện và như vậy, chắc chắn chúng ta không thể đạt được sự phát triển bền vững, thậm chí sẽ không có chủ nghĩa xã hội hoàn chỉnh theo quan điểm đổi mới của Đảng ta.

Tôi xin trình bày rõ thêm về văn hóa là **hệ điều tiết**, thuật ngữ rất quan trọng ban đầu xuất hiện trong Nghị quyết. Con người sáng tạo ra văn hoá và đến lượt các **giá trị, chuẩn mực văn hoá** lại giúp con người **tự hoàn thiện** nhân cách của mình, **tự điều tiết** các quan hệ của con người với thế giới và với chính mình. Sức mạnh **đặc thù** của văn hoá chính là ở chức năng điều tiết này. Sức mạnh đó bắt nguồn từ các giá trị và chuẩn mực văn hoá trong nhân cách con người và đó là nhân tố quyết định vai trò và chức năng điều tiết đối với sự vận động của các lĩnh vực trong đời sống, tạo nên sự **phát triển hài hòa** của các quan hệ giữa con người với tự nhiên, con người với xã hội, con người với cộng đồng và con người với chính mình.

Văn kiện Đại hội 13 xác định 10 mối quan hệ lớn trong toàn bộ các lĩnh vực trọng yếu của đất nước và yêu cầu “nắm vững và xử lý tốt, tuyệt đối không được **cực đoan, phiến diện**”. Để làm tốt điều đó, người lãnh đạo, quản lý phải có bản lĩnh, trình độ, trí tuệ, lương tâm và sự tỉnh táo văn hóa. Sức mạnh điều tiết của văn hóa thể hiện sâu sắc trên các lĩnh vực cả vĩ mô và vi mô, đúng như nhận định của UNESCO “phát triển cần thừa nhận văn hóa, giữ vị trí **trung tâm** và **vai trò điều tiết xã hội**”. Bởi lẽ, nếu chỉ có lập trường và quan điểm chính trị, chúng ta vẫn chưa thể tạo ra được sức mạnh và niềm tin xã hội.

Những năm qua, chúng ta chưa quan tâm đúng mức đến vai trò này của văn hóa, tập trung trí tuệ để xây dựng hệ thống pháp luật nhằm “**điều chỉnh**” các vấn đề xã hội là vô cùng cần thiết, song đồng thời phải phát huy mạnh mẽ, thực chất vai trò điều tiết của văn hóa, bởi vì pháp luật chưa thể có mặt ở mọi khía cạnh, mọi vấn đề của cuộc sống con người (*ngay như trong Phật pháp có lời răn đối với con người “thanh lọc tâm” để con người tự hoàn thiện, vươn lên cái thiện, cái chân, tự vượt qua các tham, sân, si*). Chỉ bằng văn hóa kết hợp với pháp luật dưới sự lãnh đạo của Đảng mới thực hiện được điều đó.

4. Để Nghị quyết về văn hóa đồng bộ, hài hòa với các nghị quyết vừa công bố, trên cơ sở nắm vững sự phát triển đột phá của thế giới hiện đại và khát vọng lớn lao của dân tộc. Vì vậy, **đặc điểm nổi bật**

của quan điểm, đường lối phát triển văn hóa trong Nghị quyết 80 chính là “phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, tạo dựng **không gian mới, xung lực mới** cho phát triển văn hóa”, từ đó Nghị quyết khẳng định “ứng dụng khoa học, công nghệ, chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa là một trong **ba lĩnh vực đột phá**”. Và để thực hiện nhiệm vụ này, Nghị quyết yêu cầu “xây dựng cơ chế, chính sách đột phá “phát triển” các nội dung trên trong lĩnh vực văn hóa, ban hành bộ quy tắc ứng xử trên không gian số, làm trong sạch môi trường văn hóa số; xây dựng hệ sinh thái văn hóa số”.

Để hiện thực hóa chủ trương rất mới, gắn với tính hiện đại trong phát triển văn hóa, một loạt công việc được chỉ ra trong Nghị quyết này nhằm tạo động lực **bứt phá** cho phát triển văn hóa. Đồng thời, gắn với yêu cầu đó xuyên suốt trong Nghị quyết là nhiệm vụ **hoàn thiện thể chế, tạo đột phá chiến lược**, khơi thông nguồn lực, tập trung xây dựng các luật về hoạt động văn hóa, tháo gỡ các điểm nghẽn, nút thắt, hạn chế, kìm hãm sự phát triển văn hóa nhiều năm qua, xây dựng chính sách **đặc thù** cho các lĩnh vực đặc biệt tinh tế này, chuyển mạnh từ quản lý sang kiến tạo và phục vụ, từ **quản lý** sang **quản trị** văn hóa hiện đại.

Trong quan điểm chỉ đạo, để thực hiện các tư tưởng mới trên đây, Nghị quyết khẳng định các lực lượng, chủ thể phát triển văn hóa, trong đó Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, gắn chặt với vai trò chủ thể sáng tạo là nhân dân và đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, cán bộ văn hóa, doanh nhân giữ vai trò quan trọng. Quan điểm này là sự kế thừa, phát triển, bổ sung, cụ thể hóa quan điểm chỉ đạo trong các nghị quyết trước đó về văn hóa.

5. Một nhận thức mới trong Nghị quyết 80 thể hiện rõ trong hai nội dung gắn kết với nhau là phát triển văn hóa phải “**ngang tầm** với chính trị, kinh tế, xã hội”, gắn với xây dựng **thế trận an ninh văn hóa**, an ninh con người, chủ quyền văn hóa số”.

Nghị quyết 33 năm 2014, khi đánh giá về hạn chế của văn hóa đã nhận định, sự phát triển văn hóa “chưa tương xứng” với các lĩnh vực chính trị, kinh tế, quốc phòng, an ninh, đối ngoại; đồng thời yêu cầu “văn hóa phải được **đặt ngang hàng** với kinh tế, chính trị, xã hội”. Đó là một bước tiến trong nhận thức và chỉ đạo. Tuy vậy, “ngang hàng” chủ yếu mới nói đến **định lượng** và **biểu đồ** phát triển trong quan hệ cụ thể của bốn lĩnh vực.

Nghị quyết 80 lần này đã vượt lên trên tư duy đó, bằng cách đặt văn hoá “**ngang tầm**” với chính trị, kinh tế, xã hội. Ở đây, không phải là thay đổi của từ ngữ mà thể hiện một tầm nhìn mới, chỉ ra **chất lượng** và **vị thế** của văn hóa trong việc “định vị quốc gia”. Tầm nhìn này không đơn thuần về mặt lý luận mà chính là một đòi hỏi cao sự thay đổi cơ bản trong tư duy và hành động phát triển văn hóa, khẳng định **tầm vóc** mới của văn hóa hiện đại Việt Nam trong kỷ nguyên phát triển mới.

Khi đặt văn hóa Việt Nam trong tình hình thế giới đang trong tiến trình xác lập trật tự mới ..., Nghị quyết chỉ ra “nổi bật là **cạnh tranh giữa các nền văn hóa**, trong đó có **cạnh tranh giá trị**” và xác định một yêu cầu rất mới “xây dựng thế trận an ninh văn hóa, an ninh con người ...”. Từ 1943, trong “Đề cương về văn hóa Việt Nam”, Đảng ta đã khẳng định “văn hóa là một trong ba mặt trận, ở đó, người cộng sản phải hoạt động”.

Kế thừa một cách nhất quán và sáng tạo trong bối cảnh hoàn toàn mới của thế giới hiện đại, Nghị quyết 80 đã chỉ ra nhiệm vụ “xây dựng thế trận an ninh văn hóa”. Qua đó, có thể nhận rõ nội hàm của thế trận này ở các yếu tố cơ bản sau:

(1) Phát huy **tối đa** giá trị và sức mạnh văn hóa, con người Việt Nam trong kỷ nguyên mới;

(2) Xử lý hài hòa, hiệu quả các quan hệ nội tại của văn hóa;

(3) Giữa xây và chống, truyền thống và hiện đại, dân tộc và quốc tế;

(4) Khuyến khích và tôn trọng sự phát triển ngày càng đa dạng của văn hóa Việt Nam hiện đại, đồng thời tập trung nguồn lực, vật lực, tài lực cho dòng chủ lưu, chủ lực của văn hóa là yêu nước, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, xây dựng, bồi đắp nhân cách con người;

(5) Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh từ gia đình, nhà trường, cộng đồng đến toàn xã hội và không gian số.

=> 5 yếu tố đó là lá chắn vững chắc của thế trận an ninh văn hóa, đồng thời chủ động, tích cực hội nhập quốc tế về văn hóa, xây dựng Việt Nam trở thành điểm đến hấp dẫn của các sự kiện văn hóa, nghệ thuật **tâm cỡ khu vực và thế giới**; gắn thế trận an ninh văn hóa với quốc phòng, an ninh, kiên quyết xử lý thông tin xấu độc, phản văn hóa, tin giả trên mạng xã hội và phương tiện thông tin khác, xây dựng bản lĩnh “sức đề kháng” trước tác động phức tạp và lệch chuẩn của văn hóa ngoại lai, phản cảm, phi văn hóa, “nhất là trên nền tảng trực tuyến xuyên biên giới”.

III. TẦM NHÌN MỚI VỀ MỤC TIÊU VÀ CÁC NHIỆM VỤ CỐT LÕI PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

Kính thưa các đồng chí!

Nghị quyết 80 bao quát toàn bộ các **lĩnh vực, loại hình** cụ thể của văn hóa, đồng thời xác định mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp cho từng lĩnh vực (*Đề nghị các đồng chí, theo chức năng, nhiệm vụ của mình, nghiên cứu các nội dung trong Nghị quyết*). Để làm rõ tầm nhìn mới và yêu cầu cao của Nghị quyết, Tôi xin trình bày những nét khái quát nhất và một số “điểm **cốt lõi và mới**”, từ đó hình dung ra **vị thế, tầm vóc, diện mạo** của nền văn hóa Việt Nam dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học, hiện đại trong tương lai. Tất nhiên, nếu chúng ta thực hiện tốt và hiệu quả các mục tiêu và nhiệm vụ chỉ ra trong Nghị quyết.

1. Các văn kiện trước về văn hóa thường xác định phương hướng, mục tiêu khái quát, mục tiêu cụ thể, song chủ yếu dừng lại ở định hướng chung. Nghị quyết 80 đồng thời vừa khẳng định **mục tiêu chung** cho từng lĩnh vực, vừa chỉ ra **một số chỉ tiêu** cụ thể cần phải đạt tới, có nghĩa là, gắn yêu cầu cao về chất lượng phát triển với định lượng cụ thể của một số lĩnh vực văn hóa. Đó là tư duy khoa học - thực tiễn, tránh những yêu cầu chung chung không đánh giá được kết quả.

Ví dụ: Mục tiêu chung của ngành công nghiệp văn hóa là “đẩy mạnh phát triển..., hình thành hệ sinh thái khởi nghiệp công nghiệp văn hóa, nghệ thuật sáng tạo”, gắn với mục tiêu đó là chỉ tiêu “ngành này đóng góp 7% GDP vào năm 2030 và phần đầu 9% vào năm 2045, hình thành 5-10 thương hiệu quốc gia về công nghiệp văn hóa”. Hoặc, trong quan điểm chỉ đạo khẳng định “đầu tư cho văn hóa là đầu tư cho phát triển đất nước, cho tương lai dân tộc” thì trong **chỉ tiêu** xác định rõ “bảo đảm nguồn lực **tương xứng** cho phát triển văn hóa, bố trí **tối thiểu 2%** tổng chi ngân sách nhà nước hằng năm cho văn hóa và **tăng dần** theo yêu cầu thực tiễn” (*các nghị quyết trước không trực tiếp xác định chỉ tiêu mà giao cho Nhà nước. Những năm qua, Nhà nước quyết định 1,8%, nhưng trên thực tế hầu như chưa đạt tới, năm cao mới đạt trên 1,7%*). Nghị quyết 80 khẳng định “tối thiểu 2%” và còn định hướng **tăng dần theo yêu cầu thực tiễn** là một **đột phá lớn**, chưa từng có đối với đầu tư cho văn hóa.

Như vậy, trên cơ sở khẳng định “quyết sách đột phá mang tính chiến lược”, Nghị quyết đã gắn kết chặt chẽ, tạo thành một hệ thống giữa quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp phát triển văn hoá.

2. Xây dựng con người luôn là vấn đề **trung tâm, cốt lõi, mục tiêu cao nhất** trong các nghị quyết của Đảng ta về văn hóa. Nghị quyết 80 đã kế thừa triệt để tư tưởng đó, gọi mở và xác định cụ thể, toàn diện những nội dung mới; đồng thời nhấn mạnh **phép biện chứng** “phát triển văn hóa vì sự hoàn thiện nhân cách con người xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên mới và xây dựng con người để phát triển văn hóa”.

Luận điểm rất quen thuộc, song lúc này trở nên cực kỳ quan trọng vì những năm qua, trong thực tiễn đã xuất hiện tình trạng tách rời 2 yêu cầu đó, hoặc biến văn hóa thành trò giải trí đơn thuần, thậm chí số ít phủ định chức năng xây dựng con người, coi văn hóa, văn học, nghệ thuật là “sân chơi” cá nhân, nơi chỉ để bộc lộ cái tôi, cá nhân ích kỷ... biểu hiện khá phổ biến là coi văn hóa chỉ là những hoạt động nghiệp vụ cụ thể, không tập trung hướng tới mục tiêu cốt lõi, trọng tâm là xây dựng con người, vì thế, những năm qua, văn hóa chưa đủ để tác động có hiệu quả nuôi dưỡng nhân cách và xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh dẫn tới có tình trạng suy thoái, biến chất, cái ác, cái giả, cái xấu ... có chiều hướng gia tăng, gây lo lắng, bất an và bức xúc trong xã hội.

Để xây dựng và vươn lên hoàn thiện nhân cách con người Việt Nam thời kỳ mới, Nghị quyết yêu cầu **triển khai đồng bộ** hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam. Tổng hợp kết quả nghiên cứu, xác định nội hàm các hệ giá trị trên được triển khai từ Đại hội 13 (2021) đến nay, Nghị quyết 80 đã khẳng định rõ các **thành tố cụ thể** của các hệ giá trị đó. Đây là bước tiến quan trọng cả về lý luận và thực tiễn, vì các thành tố đó sẽ định hướng làm chuẩn mực cho toàn xã hội, cho các tập thể và cộng đồng, cho từng cá nhân rèn luyện, tu dưỡng, phấn đấu vươn lên, tự hoàn thiện nhân cách. Những biểu hiện lúng túng, lệch chuẩn, loạn chuẩn... sẽ được điều tiết bằng văn hóa và điều chỉnh bằng pháp luật.

Gắn liền với nhiệm vụ xây dựng con người, Nghị quyết nhiều lần nhấn mạnh xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, hiện đại. Điểm mới ở đây là, tiếp tục khẳng định tư tưởng trong các Nghị quyết trước về xây dựng môi trường sống cụ thể, Nghị quyết 80 yêu cầu “xây dựng môi trường thông tin số lành mạnh, làm trong sạch môi trường văn hóa số” - một thách thức mới đối với chúng ta, vừa cấp bách, vừa có tính lâu dài, chiến lược khi xã hội hiện đại phát triển lên trình độ cao với chuyển đổi số cực kỳ nhanh và phức tạp. Sự **đón trước** về môi trường văn hóa hiện đại là biểu hiện của một tầm nhìn xa chiến lược và sự sâu sắc toàn diện của Nghị quyết 80.

Để phát huy vẻ đẹp, sức mạnh, bản sắc của con người và văn hóa Việt Nam trong trật tự thế giới hiện đại, Nghị quyết nhấn mạnh nhiệm vụ “chủ động, tích cực hội nhập quốc tế về văn hóa”. Tư duy đột phá trong xác định nhiệm vụ lớn này là đưa văn hóa vào toàn bộ hoạt động đối ngoại ở mức cao nhất, hiệu quả nhất trong tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, quốc phòng, an ninh để đồng thời vừa chủ động hội nhập, vừa tinh táo **tiếp nhận** những tinh hoa văn hoá nhân loại - hai quá trình có tính quy luật của sự phát triển văn hóa trong thời kỳ hiện đại.

3. Thấu hiểu văn hóa là lĩnh vực đặc biệt **tinh tế**, rất **đặc thù** nên khi xác định quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp, Nghị quyết 80 luôn lưu tâm đến đặc trưng này.

Trước hết, nghị quyết yêu cầu xử lý hài hòa, biện chứng các “**quan hệ nội tại của văn hóa**”, đặc biệt chú trọng quan hệ đặc thù của văn hóa giữa **truyền thống và hiện đại**, **dân tộc và quốc tế**, **bảo tồn và phát triển**. Trong các nghị quyết về văn hóa, Đảng ta luôn khẳng định văn hóa của chúng ta vươn lên hiện đại từ truyền thống. Tiếp tục tư tưởng đó, Nghị quyết 80 nhấn mạnh tính dân tộc, nguồn gốc và bản sắc độc đáo của văn hóa dân tộc, đồng thời thấu hiểu quy luật, khát vọng vươn lên hiện đại, “đóng góp xứng đáng vào dòng chảy của văn minh nhân loại”. Nghị quyết 80 có tới 10 lần dùng từ hiện đại khi xác định phương hướng phát triển của các lĩnh vực văn hóa như công nghiệp văn hóa, môi trường văn hóa, công trình văn hóa, văn học, nghệ thuật, các thiết chế văn hóa, không gian sáng tạo nội dung số, ... Đó là yêu cầu phát triển của văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Trong nghị quyết, sự thấu hiểu đặc trưng của văn hóa còn thể hiện cụ thể trong xác định các chính sách cho phát triển văn hóa. Nghị quyết nhiều lần nhắc đến tính **đặc thù, đột phá, vượt trội, giải phóng sức sáng tạo** trong thể chế, chính sách, cơ chế phát triển văn hóa, phát huy tài năng văn hóa.

4. Có ba thành tố cực kỳ quan trọng để phát triển văn hóa được Nghị quyết 80 gắn kết trong một nhiệm vụ lớn, đó là **phát triển hạ tầng**, huy động, sử dụng các **nguồn lực** và nâng cao **chất lượng nguồn nhân lực** văn hóa.

Về **hạ tầng**, Nghị quyết xác định: “tập trung đầu tư, hoàn thiện hạ tầng văn hóa, ưu tiên các thiết chế văn hóa **quy mô quốc gia, ngang tầm khu vực và quốc tế**”. Một nhiệm vụ chưa từng được đặt ra trước đây.

Về **nguồn lực**, Nghị quyết khẳng định “đảm bảo bố trí đủ kinh phí cho các chương trình, đề án, tăng đầu tư công cho văn hóa theo hướng trọng điểm, trọng tâm và thu hút đầu tư xã hội ở mức cao nhất”.

Nghị quyết dành phần **đặc biệt quan trọng** trong phát triển đột phá văn hóa, đó là xây dựng **chiến lược phát triển nguồn nhân lực**, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, cán bộ cấp chiến lược, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, công chức, viên chức, người lao động, cán bộ chủ chốt ở địa phương, xây dựng và phát triển mạng lưới **chuyên gia** trong và ngoài nước về văn hóa. Nghị quyết nhấn mạnh yêu cầu tiên tiến, hiện đại và tính đặc thù trong đào tạo và nghiên cứu văn hóa, văn minh Việt Nam. Đối chiếu với thực tiễn, thực trạng hiện nay, mỗi nhiệm vụ cụ thể trên thực sự là một thách thức lớn và khó, cần một tư duy đột phá và một kế hoạch dài hạn, khẩn trương, kiên quyết và kiên trì trong chỉ đạo và tổ chức thực hiện.

IV. YÊU CẦU CẦN TẬP TRUNG TRONG TRIỂN KHAI THỰC HIỆN NGHỊ QUYẾT

Trong Nghị quyết, phần “tổ chức thực hiện” đã phân công rất rõ và cụ thể. Vì vậy tôi chỉ nhấn mạnh một số nội dung:

1. Thực hiện đa dạng các hình thức, biện pháp học tập, nghiên cứu nhằm **hiểu đúng, hiểu sâu** nội dung, những điểm mới, cốt lõi trong Nghị quyết, từ đó tạo cho được sự thống nhất, quyết tâm cao, chủ động, kiên trì và sáng tạo, tập trung trí tuệ, tâm huyết, sự am hiểu thực tiễn xây dựng **chương trình** trung hạn, dài hạn trong quá trình tổ chức thực hiện. Chương trình hành động cần phát huy cho được vai trò chủ thể của nhân dân, vai trò gương mẫu của cán bộ, đảng viên, vai trò tiên phong của trí thức, văn nghệ sĩ, doanh nhân, lực lượng vũ trang ... đóng góp thực chất nguồn lực cho phát triển văn hóa, coi đó là nhu cầu, niềm say mê, tự giác của chính mình.

2. Vận dụng triệt để và sáng tạo những nội dung của Nghị quyết để xây dựng và thực hiện thể chế, chính sách, cơ chế, chế độ... cho phát triển văn hóa; triển khai chặt chẽ việc giám sát, kiểm tra thực hiện các chương trình đã được thông qua, kiên trì tổ chức **làm đến cùng**, tạo ra bằng được kết quả cao.

3. Phát huy **thế mạnh, đặc trưng nổi trội**, bản sắc của từng vùng, từng địa phương, đơn vị, nghề nghiệp để xây dựng và phát triển

văn hóa, xây dựng con người. Vận dụng sáng tạo các hệ giá trị để xác định nhiệm vụ xây dựng con người với những đặc trưng nổi trội gắn với truyền thống và tinh thần văn hóa...

Kính thưa toàn thể các đồng chí!

Nghị quyết 80 “Về phát triển văn hóa Việt Nam” chứa đựng nhiều nội dung, bao trùm toàn diện với phương thức và tư duy mới, mang tính đột phá. Thực hiện trọn vẹn, hiệu quả cao khát vọng, mục tiêu, các nhiệm vụ đề ra trong Nghị quyết, chắc chắn chúng ta sẽ tạo ra được vị thế và tầm vóc mới của nền văn hóa Việt Nam hiện đại, tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đóng góp trực tiếp cho sự phát triển nhanh và bền vững đất nước và góp phần xứng đáng vào dòng chảy văn minh nhân loại. Thách thức mới đang đòi hỏi một quyết tâm sắt đá với sự đồng lòng và sự nỗ lực hành động của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta.

Kính thưa các đồng chí!

Trên đây là toàn bộ nội dung trình bày của tôi về những vấn đề mới, cốt lõi trong Nghị quyết 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam.

Nhân dịp xuân mới, xin được trân trọng cảm ơn và kính chúc đồng chí Tổng Bí thư, các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, cùng toàn thể các đồng chí sức khỏe, hạnh phúc và thành công. Năm mới thắng lợi mới.

Xin trân trọng cảm ơn!